

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0519U001637

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 21-10-2019

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Біль Мар'яна Михайлівна

2. Bil Mariana Mykhailivna

Кваліфікація: к. держ.упр., 25.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 08.00.07

Назва наукової спеціальності: Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 10-10-2019

Спеціальність за освітою: Міжнародна економіка

Місце роботи здобувача: Державна установа "Інститут регіональних досліджень імені М.І.Долішнього НАН України"

Код за ЄДРПОУ: 05539979

Місцезнаходження: вул. Козельницька, 4, м. Львів, Львівська обл., 79026, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 11.051.03

Повне найменування юридичної особи: Донецький національний університет імені Василя Стуса

Код за ЄДРПОУ: 02070803

Місцезнаходження: вул. 600-річчя, 21, м. Вінниця, Вінницький р-н., Вінницька обл., 21021, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут регіональних досліджень імені М.І.Долішнього НАН України"

Код за ЄДРПОУ: 05539979

Місцезнаходження: вул. Козельницька, 4, м. Львів, Львівська обл., 79026, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 06.77.05

Тема дисертації:

1. Просторова мобільність населення та її регулювання у контексті політики людського розвитку
2. Spatial mobility of the population and its regulation in the context of human development policy

Реферат:

1. Об'єкт дослідження: процеси просторової мобільності населення (ПМН) у контексті політики людського розвитку; мета дослідження: розробка теоретико-методологічних та методичних засад дослідження ПМН, форм її організації, а також наукове обґрунтування механізмів її регулювання в контексті політики людського розвитку; методи дослідження та апаратура: методи синтезу, індукції, дедукції, абстрагування, узагальнення, класифікації, періодизації, порівняння, групування, методи статистичного аналізу, факторного аналізу, індексний метод, метод кластерного аналізу, моделювання, економіко-математичного моделювання, метод соціологічного опитування, графічний метод; теоретичні і практичні результати: сформовано методологію аналітичної міграціології, яка включає сукупність методів і прийомів комплексного аналізу ПМН, спрямованих на наближення структурно-функціональних, нормативно-правових, соціально-культурних оцінок та вимірів проблемних явищ і процесів до вимог формування політики людського розвитку з позиції інтересів нової економіки, соціальної держави, інформаційного суспільства; запропоновано тривимірну

модель координат ПМН, що дозволяє розглядати мобільні переміщення населення у координатах простору (місця, відстані), часу (періоду) і вартості (капіталізації) людського капіталу; обґрунтовано зміст та цільові пріоритети Концепції державної політики людського розвитку України в умовах високомобільного суспільства як комплексного довгострокового орієнтуру перетворень; обґрунтовано стратегічні імперативи соціального захисту високомобільного населення України як визначальні, довгострокові орієнтири; удосконалено теоретико-прикладне розуміння змісту людського розвитку і політики його забезпечення; виокремлено теоретико-прикладні особливості формування реляційного простору активно-мобільної особи, його відмінність для суспільств з різним рівнем розвитку; уточнено теорію мобільних переходів, що узагальнює характер і напрями переміщень населення шляхом виокремлення нової шостої стадії, яка передбачає трансформацію реальних переміщень у віртуальні форми, детерміновані умовами інформаційної економіки; розроблено систему механізмів та інструментів регулювання ПМН з їх розподілом за групами нормативно-правових, адміністративних, інформаційних, соціально-економічних, валютно-фінансових, соціогуманітарних; запропоновано етапний підхід до формування системи моніторингу ПМН України; визначено понятійно-термінологічну основу дослідження мобільності населення з визначенням основних підходів до розуміння її сутності, а також класифікацією видів мобільності за критеріями мети, суб'єкта, способу реалізації, часової і просторової вимірності, мотиву, потреби, наслідків; обґрунтовано етапізацію практик ПМН у світовому вимірі, які відображають зміну її сприйняття у різні періоди розвитку людства від інваріантних до самоактуалізаційних; уточнено теорію факторів ПМН з системним представленням взаємних детермінацій мобільності з іншими явищами і процесами, визначенням умов її позитивного впливу на глобальному, державному, регіональному й особистісному рівнях; запропоновано системний підхід до аналізу ПМН, який розкриває основні дослідницькі об'єкти, вектори аналізу, а також об'єкти аналізу ефективності; у ході оцінювання стану мобільності запропоновано методіку визначення їх хорологічно-темпологічної вимірності; розроблено методичні підходи до аналізу регіональної специфіки ПМН України з відображенням результатів у матричному позиціонуванні регіонів та їх розподілом за показником внутрішнього міграційного потенціалу на основі моделі Стюарта-Рейвенстейна; обґрунтовано системний підхід у дослідженні інфраструктурного забезпечення реалізації ПМН з визначенням логіки зв'язків його формування (канали, потоки, скейпи, мережі, система); виокремлено теоретико-методологічні засади формування та практичні особливості реалізації державної політики людського розвитку України в умовах високомобільного суспільства; ступінь упровадження: розробки впроваджені в практичну діяльність Комітету з питань соціальної політики та праці Верховної Ради України, Державної міграційної служби України, Федерації професійних спілок України, Міністерства фінансів України, Головного управління Державної міграційної служби України у Львівській області, Департаменту соціального захисту населення Львівської обласної державної адміністрації, Львівського обласного центру зайнятості; сфера використання: удосконалення процесів регулювання ПМН у контексті політики людського розвитку.

2. Object of the study: processes of spatial mobility of the population (PSM) in the context of human development policy; the purpose of the research: development of theoretical, methodological and methodological foundations of spatial mobility of the population research, forms of its organization, as well as scientific substantiation of its regulation mechanisms in the context of human development policy; research methods and equipment: methods of synthesis, induction, deduction, abstraction, generalization, classification, periodization, comparison, grouping, methods of statistical analysis, factor analysis, index method, method of cluster analysis, modeling, economic and mathematical modeling, method of sociological survey, graphical method; theoretical and practical results: the methodology of analytical migration has been formed, which includes a set of methods and techniques of complex of spatial mobility of the population analysis aimed at approximation of structural-functional, regulatory, socio-cultural assessments and measurements of problem phenomena and processes to the requirements of human development policy from the point of view of the new economy, social state interests, the information society; a three-dimensional spatial mobility of the population coordinate model is proposed to allow mobile population movements to be considered in the coordinates of space, time and cost of human capital; substantiates the content and target priorities of the Concept of State Policy of Human Development of Ukraine in the conditions of

a highly mobile society as a complex long-term orientation of transformations; the strategic imperatives of social protection of the highly mobile population of Ukraine as determinative, long-term guidelines are substantiated; the theoretical and applied understanding of the content of human development and the policy of its provision has been improved; theoretical and applied peculiarities of formation of relational space of active-mobile person, its difference for societies with different level of development; the theory of mobile transitions has been refined, which generalizes the nature and directions of population displacement by identifying a new sixth stage, which involves the transformation of real displacements into virtual forms determined by the conditions of the information economy; developed a system of mechanisms and instruments for regulating of spatial mobility of the population; a step-by-step approach to the formation of the monitoring system of the spatial mobility of the population of Ukraine is proposed; the conceptual and terminological basis of the study of the mobility of the population is defined with the definition of the basic approaches to understanding its essence, as well as the classification of types of mobility by the criteria of purpose, subject, method of realization, temporal and spatial dimension, motive, need, consequences; staging of world-class spatial mobility of the population practices that reflect changes in its perception in different periods of human development from invariant to self-actualizing is substantiated; the theory of spatial mobility of the population factors with systematic representation of mutual determinations of mobility with other phenomena and processes, definition of conditions of its positive influence at the global, national, regional and personal levels is specified; a systematic approach to spatial mobility of the population analysis is proposed, which reveals major research objects, analysis vectors, and performance analysis objects; developed methodological approaches to the analysis of the regional specificity of spatial mobility of the population of Ukraine with the reflection of the results in the matrix positioning of regions and their distribution in terms of internal migration potential on the basis of the Stewart-Ravenstein model; the systematic approach in the research of the infrastructural support of the implementation of spatial mobility of the population with the determination of the logic of the connections of its formation is substantiated; theoretical and methodological principles of formation and practical peculiarities of realization of the state policy of human development of Ukraine in the conditions of high-mobility society are distinguished; degree of implementation: developments implemented in the practical activities of Committee on Social Policy and Labor of the Verkhovna Rada of Ukraine, State Migration Service of Ukraine, Federation of Trade Unions of Ukraine, Ministry of Finance of Ukraine, Main Department of the State Migration Service of Ukraine in Lviv region, Department of Social Protection of Population of Lviv Regional State Administration, Lviv Regional Employment Center; scope: improving the process of spatial mobility of the population regulation in the context of human development policy.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Садова Уляна Ярославівна
2. Sadova Uliana Yaroslavivna

Кваліфікація: д. е. н., 08.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Садова Уляна Ярославівна
2. Sadova Uliana Yaroslavivna

Кваліфікація: д. е. н., 08.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гринкевич Світлана Степанівна
2. Hrynkevych Svitlana Stepanivna

Кваліфікація: д. е. н., 08.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Грішнова Олена Антонівна

2. Hrishnova Olena Antonivna

Кваліфікація: д. е. н., 08.09.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лібанова Елла Марленівна

2. Libanova Ella Marlenivna

Кваліфікація: д. е. н., 08.00.07, 08.10.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Орехова Тетяна Вікторівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Орехова Тетяна Вікторівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.